

POSUDEK OPONENTA

Bakalářská práce. Biblické a archeologické doklady přítomnosti Chetitů v Kenaánu. HTF UK Praha 2023.

Studentka: Anna Kolenatá.

Popis bakalářské práce: 58 stran. Dvojjazyčný název, klíčová slova a anotace (+ angl. Abstract). Poznámky nestandardně v těle textu. Bibliografie (79 většinou jinojazyčných položek!) je strukturovaná na prameny a sekundární zdroje. Slovníky, gramatiky, elektronické zdroje a periodika nejsou ve struktuře odlišeny. Všechny uvedené zdroje jsou odborné, relevantní a moderní. Obsah není desetinně tříděný. Vedle Úvodu, Závěru a Literatury má čtyři kapitoly a 15 (!) podkapitol. Podkapitoly má i Úvod. K práci je připojena obrazová příloha

Hodnocení bakalářské práce:

Bakalářská práce je dobře postavena na znalosti odborné literatury. Studentka přehledně rozkrývá jak historii oblasti, tak historii bádání (formaci oboru). Umožňuje vhléd jak do současného stavu bádání, tak do rekonstrukce dějin chetitského etnika. Nepředpokládá však, že člen českého akademického prostředí, jemuž je práce určena předně (44), je schopen podržet závažnou informaci v paměti a tak jej opakovaně ujišťuje o posílení sebeuvědomění Izraele a legitimizaci nároků na Kenaán (19.28.30.31.34). Označovat ale (mnohde nepřesný) popis starozákonních textů za narativní strukturalistickou analýzu (44) je přeci jen poněkud sebevědomé. Naproti tomu obrázky v příloze jsou pěknou ilustrací. Schází měřítko, takže si nelze vytvořit představu o reálné velikosti. Další nedostatky níže.

Profesním nedostatkem je

- neznalost fakta, že Pelištejci jsou jen jednou skupinou mořských národů, nikoli celkem mořských národů. Proto věta na str. 18 by měla znít: Mořské národy, mezi něž patřily Pelištějci. Proč však ještě zmiňujete starší označení Filištinští? Není mi jasné, co tím sledujete;
- fráze o morální zkaženosti (19.32). Jak víte, že to v Tanachu hrálo roli? Nešlo spíše o odpudivé kultické praktiky?
- nekritické přebírání názorů ze sekundární literatury (viz V., IX., X., XIII. otázka k obhajobě) – východiska odborné literatury jen přebíráte a neověřujete je. Vzdělání má přece sloužit k tomu, že se budete z cizími názory vyrovnávat, že budete mít také odvahu je odmítnout;
- nevědět, že Deut. není Třetí Mojžíšova (32)
- neopatrnost či spíše razance tvrzení: (a) místo příslovce „jistě“ (42) by bylo přiměřenější použít „zřejmě“; (b) jak víte, že „přívěšek byl zničený záměrně“ (43)?

Bakalářská práce je výtečná z hlediska prezentace archeologických poznatků i z hlediska výběru a prezentace odborné literatury i z hlediska reflexe limitů archeologických zjištění. Hodnotím: 1.

Bakalářská práce je ovšem také překvapivě zarážející z hlediska literárního a jazykového¹ (gramatika² a stylistika³). Hodnotím: 2-3.

¹ Vztyčných (20) – chcete asi říci: styčných? Je překlad „ústně psanému“ (30) smysluplný? Nemělo by být spíše: ústně – písemné?

² Shodný přívlastek: zprostředkovaného (8), ideologických (10), odlišná (11), zdrojů (13).

Shoda podmětu s přísudkem: národy obsadili a založili (18);

Překlepy (?) sdružením ... konci (18); Menepthah (25); Davidovy (33) snad: Davidovými?; vznik (37) snad: vzniku?; femina (39), snad: feminina?

Vypadla předložka ke (36; 5.ř.zdola); co znamená: „ve byly“ (41; 6.ř.zdola)?

³ Chybí čárka ve větě (39,42), chybí konec závorky (13). Příliš dlouhá souvětí (20 - 1.odst.; 29 - 2.odst. – toto souvětí navíc nedává smysl). Stejná slova v jedné větě (počátky 20; představené – nepředstavují 42). Co chcete říci větami: Turecko eventuálně Německu vyhlásilo válku ... ? (22); Tato nabídka dokládá o významu Chetitů ...

Bakalářská práce je velmi slabá z pohledu biblistiky a starozákonních kontextů. Hodnotím: 4.

Otázky k obhajobě:

I. Vysvětlete, proč považujete technické údaje (odkaz na literaturu) za stejně závažné, jako je obsah sdělení, že je uvádíte v textu (od str. 10 téměř na každé straně) a nikoli pro odlehčení pod čarou?

II. Proč neuvádíte označení Kenaán (jak avizuje název práce), ale uchylujete se ke staršímu označení Palestina (18)? Víte, v čem spočívá riziko tohoto označení?

III. Co označujete dominantním pojetím (19)? Kde dominuje? Chcete-li říci, že jde o převládající pojetí, proč to neřeknete česky?

IV. Proč množíte nadbytečné výrazy? Existuje snad jiná Septuaginta, než řecká? A existuje snad jiná Vulgáta, než latinská (28)?

V. Proč považujete tvůrce Tanachu za šovinisty, kteří chtěli seznamem národů upovňovat „izraelskou etnickou identitu a legitimizovat nárok na kenaánská území“? (28)

VI. Co znamená „vnější obyvatelstvo severního území“ (29)? Je ještě nějaké vnitřní obyvatelstvo?

VII. Na základě čeho soudíte, že Welhausenovu teorii o biblických pramenech lze použít pro odhad stáří zmínek o Chetitech (29)?

VIII. „Zabaleny do teologických témat“ (31). Chcete-li říci, že byly teologicky reinterpretovány, nebo vyznačsky přeznačeny (spiritualizovány) k bohoslužebným účelům, proč to neřeknete? Pokud považujete Tanach za produkt staroizraelské ideologie, pak svůj despekt vysvětlete.

IX. Na základě čeho se domíváte, že tři teologická témata (vztah Bůh a Izrael; legitimita Davidovců a centralizace kultu) jsou relevantní a rovnocenná (31)? Pokud to přebíráte z literatury, proč tezi nejprve kriticky nezkoumáte, než ji převezmete?

X. Uvědomujete si, že pracujete s hypotézami? Proč na to neupozorníte (zejména u dvou odstavců na str. 31) a proč hypotézy nereflktujete?

XI. Pokud výrazem „nativ veršů v kapitole 27“ (32) myslíte příběh, proč to jednoduše neřeknete?

XII. Kým „jsou chápány sňatky“ Ezaua „s Chetejkami“ jako odůvodnění Izákova požehnání Jákobovi (32)?

XIII. Příběh nenaznačuje, že by „sňatky“ Ezaua „s Chetejkami“ byly příčinou odmítnutí požehnání Ezauovi jako prvorozenému (32). Naopak. Jákobův cyklus zřetelně upozorňuje na to, že Ezau v souladu s tehdejší zvykovým právem své prvorozenství řádně prodal (1 Moj 25). Ezau nemůže nést požehnání z právních důvodů! Nebylo by lépe před převzetím sporné interpretace se nejprve seznámit se zdrojem? Proč by měla mít sekundární literatura navrch před zdrojem – textem

? (24); ... doklady pro podporu králi této teze (není mi jasné, oč jde)? (26); co je podmětem přísudku „dokázali“ (35)? Chetité? Předtím ale uvádíte „vlivy“. Pak by mělo být: „dokázaly“. Nebo Chetité výslovně změnění.

Tanachu? Toto přečeňování sekundární (odborné) literatury jste měla buď v úvodu nebo v závěru dobře hermeneuticky zdůvodnit.

XIV. Kdo je zasloužilý jedinec? (32) Co tím chcete říci?

XV. Proč by mělo být vyhubení původních obyvatel ospraveditelné jejich morálkou (32), když Tanach jako podnět k vyhubení uvádí Hospodinův výrok?

XVI. Na základě čeho můžete porovnávat Davidovo selhání a počínání Urijáše?

XVII. Proč nerozlišujete dvě verze Šalomounova příběhu? Pracujete-li s verzí v 1.Král., pak neplatí, že si tento král počínal moudře a s rozvahou (33). On přece zcela ignoroval Hospodinovu smlouvu a nevěnoval pozornost Hospodinovým výrokům. Jeho sňatky jsou jen ilustrací tohoto jeho přístupu.

XVIII. Kdo je vlastně cílový čtenář Vaší bakalářské práce? Vy ji píšete pro české akademické prostředí (44)? Kdo to je?

Aničko, odpovědi na dotazy si, prosím, připravte písemně. Odevzdáte je při obhajobě.

Podle toho, jak se studentka při obhajobě vyrovná s předloženými podněty, navrhuji hodnotit její bakalářskou práci v rozmezí 2 až 3.

V Praze, dne 17.8.2023

Jiří Beneš